

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Кафедра цивільного права

ІТ-ПРАВО ТА КІБЕРБЕЗПЕКА В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнського круглого столу**

Одеса,
12 квітня 2025 року

Одеса
Фенікс
2025

УДК 342.95 : 343.32 (477): 351.863
I-52

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора **Є. Харитонova**,
кандидатки юридичних наук, доцентки **Ю. Кривенко**.

Упорядники-укладачі:

Кривенко Юлія – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцентка;

Лешкова Єлизавета – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

ІТ-право та кібербезпека в умовах гібридної війни :
I-52 матеріали Всеукр. круглого столу (м. Одеса, 12 квіт. 2025 р.) / за заг. ред.: Є. О. Харитонova, Ю. Кривенко ; кафедра цив. права НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 138 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-57-3

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем ІТ-права та кібербезпеки, які були оприлюднені на Всеукраїнському круглому столі «ІТ-право та кібербезпека в умовах гібридної війни» 12 квітня 2025 у Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення громадськості з дослідженнями науковців у сфері ІТ-права та кібербезпеки і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в практичній діяльності.

УДК 342.95 : 343.32 (477): 351.863

*Матеріали видано в авторській редакції.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть
учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-617-8430-57-3

© Колектив авторів, 2025

© НУ «Одеська юридична академія»,
2025

12. Steam Online Conduct. Steam. URL: https://store.steampowered.com/online_conduct
13. Steam Subscriber Agreement. *Steam*. 2025. URL: https://store.steampowered.com/subscriber_agreement/english/
14. Steam. Counter-Strike 2. 2025. URL: https://store.steampowered.com/app/730/CounterStrike_2/
15. Steam. Dota 2. 2025. URL: https://store.steampowered.com/app/570/Dota_2/

Забудько Анастасія Сергіївна,

студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доц., доц. кафедри цивільного права

Завальнюк С. В.

ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ

Цифровий актив визначається як будь-яка форма активу, що існує у цифровій чи електронній формі, незалежно від його природи та призначення. Це може включати криптовалюти, токени, цифрові права на власність, електронні гроші, файли, дані та інші об'єкти. Однак, як зазначають дослідники, цифрові активи можуть мати різні технічні та правові характеристики. Вони охоплюють ресурси, які мають вартість або власника (або обидва ці параметри) в цифровому середовищі. До таких активів відносяться криптовалюти, смарт-контракти, право власності на інтелектуальну власність та інші цифрові об'єкти [3].

Для чіткого визначення категорії цифрових об'єктів С. С. Аліна пропонує класифікувати їх за такими критеріями: функціональний, майновий, аксіологічний, об'єктиваційний та юридичний. За функціональним критерієм виділяються текстові, графічні та аудіовізуальні контенти, програмні компоненти, інструменти індивідуалізації в соціальних мережах, віртуальні гроші та цінні папери, а також об'єкти віртуальних ігор. У рамках критерію «майновості» цифрові об'єкти поділяються на майнові (які можна оцінити в грошах) та немайнові (які не мають грошової оцінки, такі як особисті немайнові блага, інформація або результати інтелектуальної

діяльності). Майновими цифровими активами можуть бути криптовалюти, токени, цифрові гроші та інші форми цифрового майна. Немайнові об'єкти включають персональні цифрові архіви, історії в месенджерах, інтернет-репутацію тощо [1].

З розвитком цифрових технологій, інтернет-платформ та криптовалют у сучасному світі виникають нові питання правового регулювання, зокрема, у сфері спадкування. Цифрові активи, які включають криптовалюти, електронні гаманці, інтелектуальну власність, акаунти в соціальних мережах та інші форми цифрових цінностей, стають важливим аспектом спадкових справ. Оскільки законодавство багатьох країн не встигає за технологічними змінами, виникає потреба в удосконаленні правових норм щодо спадкування таких активів.

В Україні поки що відсутнє спеціалізоване законодавство, яке б детально регулювало спадкові права на цифрові активи. Водночас загальні норми спадкового права, передбачені Цивільним кодексом, можуть бути застосовані і до цифрових активів. Згідно з цими нормами, спадкоємці мають право на спадщину, яка включає всі види майна, зокрема й цифрові активи. Для успішного наслідування таких активів важливо мати належні документи та докази, що підтверджують право власності померлого на цифрові активи. Це можуть бути доступи до криптогаманців, паролі та приватні ключі. Крім того, слід враховувати питання оподаткування: при отриманні цифрових активів у спадок може виникнути зобов'язання щодо сплати податків. Важливо слідувати податковим вимогам і забезпечити правильний облік активів.

Наслідування цифрових активів може супроводжуватися різними труднощами, зумовленими специфікою цих активів. Однією з головних проблем є відсутність доступу до гаманців з різними цифровими активами та акаунтів померлого, що може статися через втрату паролів, приватних ключів або технічні обмеження. Ще однією складністю є правова невизначеність, адже у деяких юрисдикціях статус активів у спадкових справах досі не врегульований, що може призвести до судових суперечок. Також слід враховувати

питання безпеки активів, оскільки цифрові активи можуть стати мішенню для хакерських атак, фішингу та інших загроз. Недостатній рівень захисту або неправильно організоване зберігання ключів може призвести до їхньої втрати.

Наслідкування цифрових активів є складним процесом, який вимагає дотримання певних кроків та застосування сучасних технологій. Важливо правильно організувати цей процес, щоб забезпечити законність і безпеку передачі цифрових активів спадкоємцям. Спочатку необхідно визначити сукупність активів, що підлягають спадкуванню. Це означає, що слід з'ясувати, які саме цифрові об'єкти можуть бути включені до спадщини. Серед них можуть бути файли на комп'ютерах, електронні документи, фотографії, відеозаписи, акаунти в соціальних мережах, електронна пошта, а також віртуальні активи, наприклад криптовалюта. Хоча цей перелік може бути розширеним, він повинен охоплювати основні категорії цифрових активів.

Наступним етапом є аналіз чинного законодавства щодо правового регулювання в країні, де проживає спадкодавець. На сьогодні в деяких країнах існують закони, що регулюють питання цифрового спадкування. У цьому контексті спадкодавець повинен бути обізнаний із межами національного законодавства, що стосується спадщини.

Третій етап передбачає визначення волі спадкодавця. Особа, яка залишає спадщину, повинна чітко вказати, як повинні бути розпоряджені її цифрові активи після смерті. Це включає інформацію про спадкоємців, рекомендації щодо використання або зберігання цифрових активів, необхідні паролі та інші способи захисту об'єктів цифрової спадщини.

Останнім етапом у процесі оформлення цифрової спадщини є вибір спеціалізованих сервісів, які допомагають управляти цим питанням. Наразі деякі компанії та платформи пропонують відповідні послуги. Наприклад, Apple, запровадила механізми цифрового спадкування для власників своїх пристроїв. Зокрема, користувачі можуть призначити довірену особу, яка після їхньої смерті отримає

доступ до облікових записів, або налаштувати автоматичне видалення певних даних у разі їхньої раптової смерті [4].

О. О. Дмитрик ретельно досліджує питання спадкування цифрових активів і наголошує, що їх слід розглядати як окрему категорію цифрових об'єктів, які мають певну цінність, зберігаються у цифровій формі та можуть бути об'єктом обміну. Основними характеристиками таких активів є їхній електронний формат, що означає відсутність фізичної матеріальності та збереження на цифрових пристроях. Вони функціонують на основі сучасної технології блокчейн, яка забезпечує їхню децентралізацію, виключаючи необхідність централізованого контролю та посередників. Також цифрові активи мають криптографічний захист, оскільки кожен з них має унікальний ключ доступу. Вони вирізняються анонімністю та відносною безпекою, адже власники можуть здійснювати транзакції без розкриття особистих даних. Ще однією важливою особливістю є те, що їхній обіг не вимагає залучення посередників чи фінансових установ. Крім того, цифрові активи використовуються для різних цілей: інвестування, збереження вартості, проведення фінансових операцій, а також створення цифрових колекцій мистецтва та ігор. До цієї категорії належать криптовалюти, такі як Bitcoin і Ethereum, токени, NFT, цифрові цінності, смарт-контракти та інші цифрові ресурси. Водночас існують віртуальні активи, які також існують у цифровому форматі, проте зазвичай не мають безпосередньої фінансової цінності у реальному світі. Головна відмінність між цими двома видами активів полягає в тому, що цифрові активи можна обміняти на грошові кошти або інші матеріальні ресурси, тоді як віртуальні активи існують виключно у межах певного цифрового середовища й можуть обмінюватися лише в його рамках. [2, с. 250].

Отже, питання спадкування цифрових активів є надзвичайно актуальним у сучасному світі, де цифрові цінності набувають все більшої ваги. Але питання спадкування активів в свою чергу є досить проблемним, оскільки більшість країн не мають достатнього правового забезпечення цієї сфери, тому спадкоємцю важливо мати

документальне підтвердження наявності та власності цифрових активів. Врахування специфіки цифрових активів, як особливого виду майна, є ключовим моментом у забезпеченні справедливого та ефективного спадкоємства для власників таких активів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аліна С.С. Спадкування ІТ-об'єктів за сучасним цивільним законодавством: дис. ... д-ра філософії: 081 –Право / Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2020. 204 с.
2. Дмитрик О.О. Віртуальні активи і цифрові активи: до питання про співвідношення понять. Право та інноваційне суспільство. № 2 (17). 2021. С. 248-254. URL: <https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/403/353>
3. Загоруй Л. М., Загоруй І. С. Цифрова спадщина: проблеми формування і перспективи. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2024. №1 (47). С. 71–82.
4. Калітенко О. Саморегулювання в сфері цифрового спадкування: окремі аспекти. Юридичний вісник. 2023. 4. С. 38–43.

Костенко Олександр Сергійович,

*студент 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доц., доц. кафедри цивільного права
Завальнюк С.В.*

АВТОРСЬКІ ПРАВА НА ОБ'ЄКТИ, СТВОРЕНІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ

З моменту популяризації технологій штучного інтелекту (надалі – ШІ) у повсякденному житті дедалі частіше виникають дискусії щодо правового статусу контенту, створеного алгоритмами, а також питання відповідальності та правомірності використання таких творів. Новації, що несе ШІ під час створення зображень, творів, програмного забезпечення ставлять під сумнів традиційні концепції авторського права та права інтелектуальної власності.

Звертаючись до чинного законодавства, авторами вважаються фізичні особи, які власною творчою працею створили твір [4]. У випадку об'єктів авторського права, згенерованих за допомогою ШІ, відсутній традиційний автор, що ставить під сумнів правомірність їх охорони авторським правом. Варто погодитись з думкою Васи-

Резніченко Семен Васильович НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАСАЖИРІВ АВТОБУСАМИ	67
Святошнюк Арина Леонідівна ЗМІСТ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	73
Спасова Катерина Іванівна ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	75
Токарева Віра Олександрівна ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АВТОНОМНИХ СИСТЕМ У ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ	78
Вовчок Руслан Володимирович ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА В ЕПОХУ СТІМКОГО РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	81
Кірсанов Олексій Володимирович ВЕРИФІКАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ КАРТ КЛІЄНТА	85
Коштура Богдан Вячеславович ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК УЧАСНИК ЕЛЕКТРОННИХ ПРАВОЧИНІВ	87
Романовський Денис Сергійович ІТ ПРАВА ТА КІБЕРБЕЗПЕКА ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ	91
Рябченко Вікторія Олександрівна ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ НЕПОВНОЛІТНІХ ВІД ВЕРБУВАННЯ ФСБ У СОЦМЕРЕЖІ «ТЕЛЕГРАМ»	95
Балик Даша Вікторівна ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЦИФРОВІ РЕЧІ	99
Білошкурський Микола Миколайович ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ІГРОВОЇ ОНЛАЙН-РЕЧІ НА ПРИКЛАДІ СЕРВІСУ STEAM	104
Забудько Анастасія Сергіївна ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ	111
Костенко Олександр Сергійович АВТОРСЬКІ ПРАВА НА ОБ'ЄКТИ, СТВОРЕНІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ	115
Мурашева Катерина Василівна ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ ТА ЇХ ЗАХИСТ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ В УМОВАХ КІБЕРЗАГРОЗ	119
Рогожа Валерія Василівна РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КІБЕРБЕЗПЕЦІ: ЗАХИСТ ЧИ ЗАГРОЗА?	124
Фасій Анастасія Володимирівна ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕКЛАМИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	128
ВИСНОВКИ	132